

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO
INŠPEKTORAT RS ZA INFRASTRUKTURO

Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana

T: 01 420 44 88
F: 01 420 44 10
E: gp.irsi@gov.si
www.ii.gov.si

LETNO POROČILO O DELU INŠPEKTORATA RS ZA INFRASTRUKTURO ZA LETO 2023

Datum: 17. maj 2024
Številka: 010-3/2023-2

KAZALO

1	UVOD	1
2	INŠPEKTORAT RS ZA INFRASTRUKTURO	2
2.1	REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA.....	2
2.2	POSTOPKI JAVNIH NAROČIL	4
2.3	IZTERJAVE GLOB, SODNIH TAKS IN STROŠKOV IZVRŠB	4
2.4	DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA.....	4
2.5	DRŽAVNO ODVETNIŠTVO RS.....	4
2.6	MEDIJI	5
3	INŠPEKCIJA ZA CESTNI PROMET	5
3.1	PRISTOJNOSTI IN ZAKONODAJA	5
3.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	6
3.3	INŠPEKCIJSKI UPRAVNI POSTOPEK	7
3.4	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	9
3.5	AKCIJE V LETU 2022	9
3.6	OSTALO	11
4	INŠPEKCIJA ZA CESTE, ŽELEZNIŠKI PROMET, ŽIČNIŠKE NAPRAVE IN SMUČIŠČA 11	11
4.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR CEST	11
4.1.1	Pristojnost in zakonodaja.....	11
4.1.2	Inšpekcijski nadzor	12
4.1.3	Inšpekcijski upravni postopek.....	14
4.1.4	Prekrškovni postopek	16
4.1.5	Akcije v letu 2022.....	16
4.1.6	Ostalo	17
4.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽELEZNIŠKEGA PROMETA.....	18
4.2.1	Pristojnost in zakonodaja.....	18
4.2.2	Inšpekcijski nadzor	18
4.2.3	Inšpekcijski upravni postopek.....	20
4.2.4	Prekrškovni postopek	21
4.2.5	Akcije v letu 2022.....	21
4.2.5.1	Nadzor nad nivojskimi križanji cest in železniških prog.....	21
4.2.5.2	Nadzor oseb, ki izvajajo varnostno kritične naloge OVKN.....	22
4.2.5.3	Nadzor ustrezne uvrstitve tovornih vozil v vlak.....	23
4.2.5.4	Nadzor izvajanja avtobusnega nadomestnega prevoza v železniškem prometu.....	24
4.2.5.5	Nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju.....	24
4.2.6	Ostalo	25
4.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽIČNIŠKIH NAPRAV IN SMUČIŠČ	26
4.3.1	Pristojnost in zakonodaja.....	26
4.3.2	Inšpekcijski nadzor	26
4.3.3	Inšpekcijski upravni postopek.....	27
4.3.4	Prekrškovni postopek	28
4.3.5	Akcije v letu 2022.....	29
4.3.5.1	Nadzor zagotavljanja varnosti na smučiščih v času zimskih šolskih počitnic.....	29
4.3.5.2	Nadzor obratovanja žičniških naprav v poletnem času.....	30
4.3.6	Ostalo	31

1 UVOD

Inšpektorat RS za infrastrukturo, krajše IRSI (v nadaljevanju Inšpektorat) kot organ v sestavi Ministrstva za infrastrukturo je v letu 2023 opravljal naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov na področju železniškega prometa, cestnega prometa in prometne infrastrukture za ti dve vrsti prometa ter na področju žičniških naprav in varnosti na smučiščih, naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem določb predpisov, ki določajo pravila glede prevozov blaga in potnikov v cestnem prometu, predpisov, ki določajo pravila glede časov vožnje, odmorov in počitkov mobilnih delavcev in uporabe zapisovalne opreme, predpisov, povezanih z delom subjektov, ki usposablajo kandidate za voznike motornih vozil, izvajajo programe za voznike začetnike in izvajajo programe dodatnih izobraževanj in usposabljanj voznikov, predpisov, ki urejajo pogoje za dajanje motornih in priklopnih vozil na trg, njihovo registracijo in udeležbo v cestnem prometu, pogoje za opravljanje nalog strokovnih in registracijskih organizacij ter predpisov, ki določajo pogoje za prevoz nevarnega blaga za posamezne vrste prometa.

V letnem poročilu o delu Inšpektorata so zajeta vsa področja dela, nad katerimi je organ v letu 2023 v skladu z dodeljenimi pooblastili izvajal nadzor. Organiziranje in planiranje dela Inšpektorata je temeljilo na programskih ciljih dela Ministrstva za infrastrukturo ter dokumentih Evropske unije. Inšpekcijski nadzori so se opravljali z namenom preverjanja spoštovanja zakonskih določb in so bili usmerjeni predvsem na področja, v okviru katerih se v praksi iz preteklih izkušenj zaznava nespoštovanje predpisov oziroma se ugotavljajo problemi pri izvajanju le-teh. Posebna pozornost je bila namenjena področjem, v okviru katerih bi lahko bila, zaradi nespoštovanja predpisov, neposredno ogrožena človeška življenja ali zdravje ljudi ter storjena večja materialna škoda.

Vsako upravno področje ima svoje specifične, kar se odraža v načinu izvajanja nadzora in ukrepanja. Iz tega razloga ima Inšpektorat za vsako upravno področje določene temeljne naloge in ključne besede.

Temeljne naloge so segment nadzora znotraj enega upravnega področja, ki je lahko urejeno z enim ali več zakoni. Ključne besede pa so določene glede na posamezne segmente nadzora znotraj temeljnih nalog, pri čemer je lahko ena ključna beseda skupna več temeljnim nalogam. Inšpektorat vsako leto za posamezno inšpekcijo predvidi število inšpekcijskih pregledov po temeljnih nalogah.

Glede na obseg načrtovanih inšpekcijskih pregledov je Inšpektorat izvajal tako celovite kot tudi tematske inšpekcijske nadzore. Celoviti nadzori so se izvajali z namenom ugotavljanja celotnega stanja nad zakonitostjo in strokovnostjo dela zavezanca s področja dela posamezne inšpekcije. Tematski nadzori so se pri zavezancih opravljali na delu posameznega področja inšpekcije, ki z vidika uresničevanja posameznega materialnega predpisa, predstavlja posebno problematiko, ali pa z namenom pridobivanja podatkov o realnem stanju kot posnetek stanja, na določenem upravnem področju. Glede na način izvedbe so posamezne inšpekcije opravljal tako napovedane kot tudi nenapovedane inšpekcijske preglede. Z namenom preverjanja ali so zavezanci v določenem roku izpolnili odrejene inšpekcijske ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti pa so se izvajali kontrolni inšpekcijski pregledi.

Inšpektorat je obravnaval prijave, pobude, pritožbe in obvestila, ki jih je prejel od fizičnih ali pravnih oseb. Glede na sume kršitev, ki so izhajali iz prejetih dopisov, so se uvedli izredni inšpekcijski nadzori. Zaradi obvladljivega števila prejetih prijav so se prijave obravnavale tekoče.

Inšpektorat je izvedel različne usmerjene akcije na področjih, kjer so bile v preteklem obdobju ugotovljene večje nepravilnosti in na področjih, kjer na novo nadzor določa sprememba posamezne področne zakonodaje. Glede na področje nadzora se je Inšpektorat aktivno vključeval tudi v skupne akcije različnih Inšpektoratov RS in drugih državnih organov (Policija, FURS) ter s tem nadaljeval z že vzpostavljeno prakso.

2 INŠPEKTORAT

V Inšpektoratu se izvajajo naloge, ki se nanašajo na zagotavljanje:

- pogojev za delo Inšpektorata kot celote,
- naloge administrativno - tehničnega in finančnega poslovanja,
- naloge pravne pomoči pri vodenju postopkov,

- naloge enotnega delovanja administracije ter
- dela na področju upravljanja z dokumenti in dokumentarnim gradivom na nivoju celotnega Inšpektorata.

V Inšpektoratu se prvenstveno izvajajo naloge, ki se nanašajo na zagotavljanje pogojev za delo Inšpektorata kot celote. Izvedene naloge so vezane na pridobivanje in upravljanje s poslovnimi prostori, osnovnimi sredstvi (vozila, računalniška oprema,...) ter drugimi sredstvi in opremo, potrebno za ustrezno in varno opravljanje delovnih nalog vseh zaposlenih (osebna varovalna oprema, delovna oprema). Inšpektorat opravlja delo na 14 lokacijah (sedežu organa in 13 inšpekcijskih pisarnah), pri čemer je potrebno za nemoteno delovanje poskrbeti za zagotovitev formalnopравnega obratovanja poslovnih prostorov.

Zaposleni v okviru Inšpektorata skrbijo za redno vzdrževanje službenih vozil kot tudi njihovo morebitno zamenjavo, zagotavljajo nemoteno delovanje informacijskih sistemov in računalniške opreme, saj vsi zaposleni pri svojem delu uporabljajo osebne računalnike. Inšpektorji na terenu uporabljajo prenosne računalnike, tiskalnike in drugo specialno strojno in programsko opremo, ki je nujna za izvajanje delovnih nalog.

Glavne naloge inšpektorata na področju kadrovskega poslovanja izvaja zanj resorno ministrstvo. Naloge se nanašajo na načrtovanje, izbiro, razvoj in izobraževanje kadrov ter zaposlovanje in napredovanje javnih uslužbencev, priprava delovnopравnih in organizacijskih aktov s področja ravnanja s kadrovskimi viri.

Finančno poslovanje zajema poleg finančnega načrtovanja (proračun, načrt nabav in gradenj), spremljanja in kontrole porabe finančnih sredstev Inšpektorata (zbiranje, urejanje in priprava finančne dokumentacije, priprava zaključnega računa) tudi samo izvedbo izplačil in pripravo, ter spremljanje mesečnega likvidnostnega načrta plačil. V finančno poslovanje sodijo tudi druge naloge, pomembne za nemoteno delovanje Inšpektorata, kot je sodelovanje pri postopkih javnih naročil, spremljanje pogodbenih obveznosti, obdelava finančnih dokumentov ter evidentiranje osnovnih sredstev in priprava letnega popisa.

Naloge pravne pomoči in podpore se nanašajo na nudenje pravne pomoči v zvezi z uporabo materialnih ter procesnih predpisov v inšpekcijskih in prekrškovnih postopkih. V okviru pravne podpore se oblikujejo predlogi in rešitve za sistemsko izvrševanje inšpekcijskega nadzora v okviru predpisov, ki jih nadzira Inšpektorat. Prav tako se pripravljajo osnutki internih aktov, spremlja se nastajajoča zakonodaja ter aktivno sodeluje pri pripravi zakonskih in podzakonskih predpisov.

Pri opravljanju del in nalog Inšpektorata nastaja veliko dokumentov in dokumentarnega gradiva, za katerega je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo zagotoviti učinkovito, zakonito in enotno evidentiranje, hrambo in uničenje. Inšpektorat skrbi tudi za predpisano upravljanje dokumentov in dokumentarnega gradiva na nivoju celotnega Inšpektorata.

Uspešno izvedene naloge s strani Inšpektorata se odražajo v večji učinkovitosti inšpekcijskega nadzora s strani inšpektorjev, podredno večjem spoštovanju zakonskih in podzakonskih določb.

2.1 REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Proračunska postavka		Sprejeti proračun 2023	Veljavni proračun 2023	Realizacija 2023
130082	Plače na področju prometa	2.470.000	2.470.000	2.362.081
130083	Materialni stroški na področju prometa	314.887	328.700	319.674
290910	Investicije in investicijsko vzdrževanje	121.515	134.987	133.553

153210	Izvrševanje inšpekcijskih odločb	44.427	17.142	16.591
153211	Stvarno premoženje - sredstva kupnine od prodaje stvarnega premoženja	4.407	19.361	13.727
153212	Odškodnine iz naslova zavarovanj	500	10.061	0
Skupaj (EUR)		2.955.736	2.980.251	2.845.626

Plače

Sredstva na proračunski postavki 130082 so bila porabljena za izplačilo plač zaposlenim na podlagi sprejetih zakonov in pravilnikov, ki urejajo sistem plač v državni upravi, sprejeto sistemizacijo delovnih mest, kadrovskim načrtom in sklepi vlade o izplačevanju uspešnosti in dodatkov. Zaposleni so plače prejeli v skladu z oceno delovnega mesta, ki ga zasedajo in doseženo uspešnostjo pri opravljenemu delu.

Za plače zaposlenim je bilo v letu 2023 porabljenih skupno 2.362.081 EUR, oz. 95,63% veljavnega proračuna za leto 2023 (2.470.000 EUR).

Materialni stroški

Sredstva na proračunski postavki 130083 so bila porabljena za vzdrževanje voznega parka, za pisarniški material, za plačilo komunikacijskih storitev, poštne, stroškov službenih potovanj, tekočega vzdrževanja opreme, najemnin, članarine, izobraževanja, zdravniških pregledov in za plačilo drugih operativnih odhodkov.

Za nemoteno delovanje Inšpektorata je bilo v okviru materialnih stroškov v letu 2023 skupno porabljenih 319.674 EUR, oz. 97,25% veljavnega proračuna za leto 2023 (328.700 EUR).

Investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov

Sredstva na proračunski postavki 290910 so bila porabljena, kot je bilo načrtovano v načrtu nabav za leto 2023.

Večji del sredstev smo namenili za nakup dveh službenih vozil in nakup vozila za posebne namene. Pristopili smo k vzpostavitvi mobilnih pisarn v službenih vozilih.

Nakup opreme za branje podatkov pametnih tahografov preko signala DSRC in enajst licenc TachoScan Control. V letu 2023 smo nabavili tudi mobilne telefonske aparate.

Za nakup osnovnih sredstev je bilo v letu 2023 porabljeno 133.553 EUR, oz. 98,94% veljavnega proračuna za leto 2023 (134.987 EUR).

Izvrševanje inšpekcijskih odločb

Sredstva na proračunski postavki 153210 so namenjena za izplačilo stroškov nastalih pri izvrševanju inšpekcijskih odločb.

V letu 2023 smo skupno za izplačilo stroškov nastalih pri izvrševanju inšpekcijskih odločb porabili 16.591 EUR.

Namenska sredstva - postavka

Sredstva na proračunski postavki 153211 in 153212 so namenjena za plačilo namensko določenih stroškov oz. za plačilo stroškov po namenskih postavkah.

V letu 2023 smo iz namenske postavke 153211 financirali nakup službenega vozila v znesku 4.000 EUR ter nakup vozila za posebne namene v znesku 9.727 EUR.

Neporabljena sredstva se prenašajo iz leta v leto in so namenjena za izplačilo plačil stvarnega premoženja – sredstva kupnine od prodaje stvarnega premoženja (avtomobili), ter za plačilo odškodnin

iz naslova zavarovanj.

2.2 POSTOPKI JAVNIH NAROČIL

V letu 2023 je bilo v okviru skupnih javnih naročil sklenjenih 9 pravnih aktov v skupni višini 187.201,44 evrov brez DDV.

V okviru finančno-materialnega poslovanja je Inšpektorat izvedel 71 postopkov evidenčnih naročil. Skupno je bilo v teh postopkih prevzetih obveznosti v višini 271.248,00 evrov brez DDV.

V okviru vseh javnih naročil je bilo prevzetih obveznosti v skupnem znesku 458.449,44 evrov brez DDV.

2.3 IZTERJAVE GLOB, SODNIH TAKS IN STROŠKOV IZVRŠB

Vrsta terjatve	Višina terjatve	Izterjane terjatve	Število predlogov
Upravna	19.000 EUR	13.130 EUR	19
Prekrškovna	47.970 EUR	17.325 EUR	77
Skupaj	66.970 EUR	30.445 EUR	96

Inšpektorat je v postopku prisilne izterjave izvršljivih odločitev (odločbe in sklepi), v obdobju od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023, posredoval na Finančno upravo RS, krajše FURS, skupno 96 predlogov za prisilno izterjavo, v skupni višini 66.970 EUR. Od tega je bilo izterjanih 30.445 EUR.

Predlogov za prisilno izterjavo v upravnih zadevah, posredovanih na FURS Celje, je bilo v enakem obdobju 19, v skupni višini 19.000 EUR, od tega izterjanih skupaj 13.130 EUR.

Predlogov za prisilno izterjavo v prekrškovnih zadevah, posredovanih na FURS Murska Sobota, je bilo v enakem obdobju 77, v skupni višini 47.970 EUR. Od tega je bilo izterjanih 17.325 EUR.

2.4 DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

Na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22), v nadaljnjem besedilu: ZDIJZ) organ posreduje informacije javnega značaja (v nadaljevanju IJZ) fizičnim in pravnim osebam, za katere zaprosijo, seveda ob pogoju, da te informacije zadostijo zakonski diktaciji IJZ. Osnovni podatki in informacije glede IJZ so objavljeni na spletni strani organa.

V letu 2023 je organ obravnaval (rešil) 6 zahtev za dostop do informacij javnega značaja, od katerih je bilo v celoti ugodeno 2 zahtevam, 2 zahtevi sta bili delno zavrnjeni zaradi osebnih podatkov, 1 zahteva je bila odstopljena in 1 zahteva zavrnjena. Zoper odločbe organa v letu 2023 ni bila vložena nobena pritožba na Informacijskega Pooblaščenca.

2.5 DRŽAVNO ODVETNIŠTVO RS

Državno odvetništvo RS (DODV) je državni organ, ki opravlja strokovne naloge na področju varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja pred sodišči in upravni

organi v Republiki Sloveniji, pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami, ter pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami. DODV je v letu 2023 zastopal IRSI v dveh sodnih postopkih, v enem delovnopravnem in v enem civilnopravnem.

2.6 MEDIJI

V letu 2023 je Inšpektorat medijem samostojno posredoval 23 odgovorov na novinarska vprašanja, ki vključujejo vse inšpekcije IRSI ter odgovore s posamičnih področij dela:

- Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča 17 odgovorov,
- Inšpekcije za cestni promet 4 odgovore,
- Inšpektorata kot celote 2 odgovora.

Za pripravo skupnega medijskega odgovora je Inšpektorat posredoval na Ministrstvo za infrastrukturo 8 odgovorov na novinarsko vprašanje.

3 INŠPEKCIJA ZA CESTNI PROMET

Inšpekcija za cestni promet je v letu 2023 izvajala inšpekcijske nadzore pri zavezancih in neposredno na terenu v skladu z letnim in mesečnimi načrti dela. Pri tem so bile upoštevane smernice Ministrstva za infrastrukturo, obveznosti, ki izhajajo iz predpisov EU s področja prevoza potnikov in blaga, »socialne zakonodaje«, motornih vozil, voznikov in prevozov nevarnega blaga.

3.1 PRISTOJNOSTI IN ZAKONODAJA

V skladu s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih predpisov (zakonov, uredb, pravilnikov,...), Uredb in Direktiv EU kakor tudi mednarodnih pogodb in sporazumov, inšpektorji za cestni promet opravljajo nadzor nad izvajanjem določb:

- Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2, Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19, 94/21, 54/22 – ZUJPP, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-1O), Uredbe (ES) št. 1071/09, Uredbe (ES) št. 1072/09, Uredbe (ES) št. 1073/09, Sporazuma INTERBUS in Resolucije CEMT.
- Zakona o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozih (ZDCOPMD, Uradni list RS, št. 45/16 – uradno prečiščeno besedilo in 62/16 – popr., 92/20 – ZPrCP-E in 153/22), Uredbe (ES) št. 561/2006, Uredbe (ES) št. 165/14, Uredbe o nadzoru izvajanja predpisov o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi (Uradni list RS, št. 70/22) in AETR - Evropskega sporazuma o delu posadk vozil, ki opravljajo mednarodne cestne prevoze;
- Zakona o prevozu nevarnega blaga (ZPNB, Uradni list RS, št. 33/2006 – uradno prečiščeno besedilo, 41/09, 97/10, 56/15) in Evropskega sporazuma o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga (ADR), s prilogo A in B);
- Zakona o motornih vozilih (ZMV-1, Uradni list RS, št. 75/17 in 92/20 – ZPrCP-E), Uredbe (EU) 2018/858, Uredbe (EU) 2020/740 in Uredbe o izvajanju Uredbe (EU) o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge parametre (Uradni list RS, št. 97/21);
- Zakona o voznikih (ZVoz-1, Uradni list RS, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo in 153/22);
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1, Uradni list RS, št. 32/14, 47/15-ZZSTD, 43/19, 121/21 – ZJN-3B in 78/23 - ZORR);
- Zakona o pravilih cestnega prometa (ZPrCP, Uradni list RS, št. 156/21 uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr.);
- Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS-1, Uradni list RS, št. 17/11 in 29/23),
- Zakona o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1, Uradni list RS, št. 101/03);
- Bilateralnih in multilateralnih mednarodnih sporazumov s področja prevozov oseb in blaga v cestnem prometu.

3.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Naloge Inšpekcije za cestni promet so zaradi pristojnosti po različnih zakonih obsežne in zelo raznolike. Inšpekcijski nadzor na področju cestnega prometa obsega nadzor izvrševanja nacionalne zakonodaje s področja cestnega prometa in mednarodnih sporazumov, zakonodaje EU in drugih predpisov, ki urejajo področja: prevozov potnikov in blaga v cestnem prometu, »socialne zakonodaje«, motornih vozil, voznikov in prevozov nevarnega blaga.

Nadzor prevozov v cestnem prometu

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje in zagotavljanje enakosti pogojev dostopa na trg in zdrave konkurenčnosti ter odgovornosti izvajalcev cestnih prevozov po določilih ZPCP-2 glede:

- izpolnjevanja pogojev za opravljanje dejavnosti prevozov blaga in oseb v cestnem prometu,
- izvajanja notranjih in mednarodnih prevozov potnikov,
- izvajanje notranjih in mednarodnih prevozov blaga,
- izvajanja avto taksi dejavnosti,
- uporabe zahtevanih dovolilnic in dovoljenj,
- spoštovanja plačilnih rokov prevoznikov,
- izvajanja nadzorov nad rednim usposabljanjem voznikov.

Z uveljavitvijo sprememb in dopolnitev Zakona o državni upravi (ZDU-1, Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23), z dnem 12.2.2023 in Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 35/15, 62/15, 84/16, 41/17, 53/17, 52/18, 84/18, 10/19, 64/19, 64/21, 90/21, 101/21, 117/21, 78/22, 91/22, 25/23 in 127/23), z dnem 25.2.2023, je področje inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področja javnega potniškega prometa potnikov v notranjem cestnem prometu in čezmejnem cestnem prometu do prestopne točke v sosednji državi, ki jo določi organ javnega potniškega prometa, prešlo v pristojnost Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in energijo (IRSOE). Tako Inšpektorat za infrastrukturo (IRSI), od 25. 2. 2023 dalje ni več stvarno pristojen za nadzor prevozov potnikov v notranjem cestnem prometu in avtotaksi prevozov, posledično je tudi pristojnost inšpekcije, ki vpliva na preprečevanja dela in zaposlovanja na črno, bistveno omejena.

Nadzor »socialne zakonodaje«

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev in odgovornosti izvajalcev cestnih prevozov po določilih ZDCOPMD glede:

- ustreznosti razporejanja voznikov na delo in izvajanju kontrole nad delom voznikov,
- vodenja predpisanih evidenc o aktivnostih voznikov,
- spoštovanja določil, ki se nanašajo na delovni čas, odmore in počitke voznikov,
- pravilnosti uporabe tahografa,
- dela delavnic za tahografe (postopki vgradnje, preverjanja, popravil, ...),
- pravilnosti postopkov izdajatelja kartic za digitalne tahografe.

Nadzor nad področjem "motorna vozila"

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev in odgovornosti pravnih subjektov, izvajalcev pooblastil ter udeležencev v cestnem prometu po določilih ZMV-1 na področjih, ki se nanašajo na:

- pooblaščen strokovne organizacije, tehnične službe in registracijske organizacije (zavezanci),
- tehnično brezhibnost vozil udeleženih neposredno v cestnem prometu,
- izvajanje postopkov tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil,
- izvajanje postopkov homologacije in posamičnih odobritev motornih in priklopnih vozil,
- izvajanje postopkov registracije motornih in priklopnih vozil v pooblaščenih registracijskih organizacijah,
- skladnost vozil, njihovih delov in opreme ter delom proizvajalcev vozil, njihovih pooblaščenih zastopnikov ter distributerjev vozil in njihovih delov,
- izvajanja preskusov vozil, delov vozil in opreme po Uredbi (EU) 2018/858,
- označevanje pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge parametra po Uredbi (EU) 2020/740.

Nadzor nad področjem "vozniki"

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje kadrovskih in materialnih pogojev ter proces pridobivanja znanja po programih usposabljanj na podlagi ZVoz-1:

- v organizacijah za usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil in voznikov,
- nad potekom izvajanja usposabljanja po programih neposredno na terenu.

Nadzor nad prevozi nevarnega blaga v cestnem prometu

Inšpektorji za cestni promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev in odgovornost izvajalcev cestnih prevozov glede:

- spoštovanja določil ZPNB in ADR sporazuma s prilogama,
- dela varnostnih svetovalcev za prevoz nevarnega blaga,
- izvajanjem usposabljanj za voznike po ADR,
- izvajanjem pregledov cistern za prevoze po ADR.

3.3 INŠPEKCIJSKI UPRAVNI POSTOPEK

Inšpektorji za cestni promet so poleg prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2023 prejeli 79 prijav, začeli 2051 novih inšpekcijskih zadev ter zaključili 2274 inšpekcijskih zadev. Skupno je bilo v letu 2023 izvedeno 2650 inšpekcijskih pregledov.

2023	Inšpekcija za cestni promet
Število prejetih prijav	79
Število obravnavanih zadev	2936

Tako na sedežu podjetij kot na cesti se inšpekcijski nadzori izvajajo kompleksno in v eni inšpekcijski zadevi je praviloma izveden en ali več inšpekcijskih pregledov po več zakonskih pristojnostih predpisanih v več zakonskih aktih.

Največ inšpekcijskih pregledov je bilo opravljenih v povezavi s področjem nadzora po socialni zakonodaji tako na sedežu prevoznika kot tudi na cesti, v povezavi z ugotavljanjem tehnične brezhibnosti vozil in zadev vezanih na odpoklice vozil preko sistema Rapex. Inšpekcijski upravni ukrepi se zaradi specifičnosti področja nadzora izrekajo redkeje. Večinoma se izrekajo ukrepi prepovedi vezani na voznika ali vozilo (kot odredbe) ter v manjši meri kot ureditveni ukrepi ali prepovedi glede opravljanja dejavnosti.

V letu 2023 so inšpektorji za cestni promet v zvezi s postopki podali 17 odgovorov prijaviteljem ter 768 drugih odgovorov in dopisov drugim organom. Število odgovorov prijaviteljem je majhno kajti večina prejetih prijav je anonimnih ali prejetih kot odstop ali obvestilo s strani drugega organa. Zaradi sodelovanja inšpekcije z drugimi domačimi in tujimi nadzornimi organi pa je zato večje število odgovorov posredovanih drugim organom.

Zoper izrečene inšpekcijske ukrepe lahko stranke v postopku vložijo pravna sredstva. V letu 2023 Inšpekcija za cestni promet ni prejela pritožb zoper izdane upravne akte.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih upravnih postopkov v letu 2023 je razvidno iz naslednje tabele:

2023	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	661
Zapisnik: izredni pregled	142
Zapisnik: kontrolni pregled	36
Zapisnik: cestni pregled (socialna zakonodaja)*	765
Zapisnik: TBV (tehnična brezhibnost vozil)*	309

Zapisnik IP z zaslišanjem	4
Zapisnik: RAPEX*	614
Zapisnik: TAHOEV (napake tahografa)*	119
Odredbe po ZDCOPMD in ZMV	13
Opozorila na zapisnik po ZIN	27
Odločbe	15
Število odgovorov prijaviteljem	17
Število dopisov in odgovorov drugim organom	768

Opomba:

* Gre za specialno obliko zapisnika Inšpekcije za cestni promet v inšpekcijskem pregledu.

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je Inšpekcija za cestni promet glede na plan za leto 2023 izvedla:

Področje nadzora /število inšpekcijskih pregledov	Plan 2023	Dejansko 2023	% izpolnitve plana
Nadzor prevozov potnikov v notranjem cestnem prometu ¹	150	38	25,3
Nadzor prevozov blaga in potnikov v cestnem prometu – na cesti ²	1100	1184	107,6
Nadzor dovolilnic in plačilnih rokov na sedežu prevoznika	20	23	115
Nadzor nad socialno zakonodajo in zapisovalno opremo (nadzori na sedežu podjetij) ³	290	284	97,9
Nadzor delavnic za kontrolo tahografov	32	33	103,1
Nadzor po ZPNB (nevarnega blaga po ADR) ¹	33	44	133,3
Nadzor po ZMV (strokovne organizacije za tehnične preglede, registracijske organizacije,) ¹	145	165	113,8
Nadzor po ZMV (postopki v sistemu RAPEX, odpoklici, skladnost, varstvo in varnost potrošnikov, označevanje pnevmatik ...)	550	682	124
Nadzor pooblaščenih organizacij za usposabljanje učiteljev predpisov in voženj ter kandidatov za voznike motornih vozil	145	156	107,5
Nadzor pooblaščenih centrov in programov za usposabljanje voznikov v sistemu kvalifikacij voznikov (po ZPCP-2)	35	41	117,1
SKUPNO ŠTEVILO	2500	2650	106

¹ Število inšpekcijskih pregledov potnikov v notranjem cestnem prometu (linijski, posebni linijski, občasni, avtotaksi, mestni). IRSI od 25. 2. 2023 dalje ni bil več stvarno pristojen za nadzor tovrstnih eh prevozov potnikov v notranjem cestnem prometu in avtotaksi prevozov,

² Število inšpekcijskih pregledov, ki se opravijo neposredno na cesti po zakonskih pristojnostih iz ZPCP-2 (licence, dovolilnice, dovoljenja v blagovnem in potniškem prometu), ZDCOPMD (čas vožnje, odmori in počitki voznikov, uporaba zapisovalne opreme) in ZMV-1 (tehnične brezhibnost vozil na cesti)

³ Obveznost določena z Direktivo 2006/22/ES glede števila pregledanih delovnih dni voznikov na sedežu podjetij, ki je bila v letu 2023 načrtovana v obsegu 137.500 delovnih dni, dosežena pa 140.679 pregledanih delovnih dni voznikov.

3.4 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Inšpektorji za cestni promet so v letu 2023 skupno obravnavali 460 prekrškovnih zadev. V posamezni zadevi se lahko vodi več prekrškovnih postopkov in izda več prekrškovnih aktov. Pri reševanju prekrškovnih zadev iz tekočega leta in predhodnega obdobja je bilo s strani inšpektorjev za cestni promet na terenu in na sedežih zavezancev ter po reševanju prekrškovnih zadev na predlog predlagatelja v letu 2023 prekrškovno ukrepano, kot sledi iz preglednice.

Št. prekrškovnih zadev	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Število ZSV
460	122	548	33	30	17

Med številom izdanih odločb (globa in opomin) o prekršku je zajetih tudi 6 odločbo o prekršku z obrazložitvijo po najavah ZSV. V prekrškovnih postopkih IRSI-ICP so bile v letu 2023 izrečene globe v skupni vrednosti 957.315 evrov. Finančna učinkovitost Inšpekcije za cestni promet je razvidna iz spodnje tabele:

2023	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	956.515
Plačilo terjatev	419.432,50
Priznana polovica plačila globe	394.537,50
Izterjano na FURS	31.990

3.5 AKCIJE V LETU 2023

V letu 2023 je bilo opravljenih več poostrenih obdobjnih tematskih nadzorov v obliki izvedbe akcij Inšpekcije za cestni promet. Akcije so bile izvedene v samostojni izvedbi inšpektorjev za cestni promet ali v sodelovanju z ostalimi nadzornimi službami. Akcije so potekale v rednem, pa tudi izven rednega delovnega časa inšpektorjev, izvajale pa so se na sedežu zavezancev in na terenu (cesta, terenske lokacije zavezancev).

Akcije so bile izvedene po ciljnih tematikah z namenom zagotavljanja varnosti v cestnem prometu, zagotavljanja ustreznosti skladnosti in označevanja izdelkov za vozila (pnevmatike) ter ugotavljanja in preprečevanja večjega obsega kršitev določb ZPCP-2, ZDCOPMD in ZMV-1, pri izvajanju različnih oblik aktivnosti v cestnem prometu.

V letu 2023 so bile po tematiki nadzora izvedene samostojne akcije nadzora:

- nadzor prevoza šoloobveznih otrok po ZDCOPMD in ZMV-1 (akcija v 2 terminih - nadzor prevoza šoloobveznih otrok ob začetku in koncu šolskega leta);
- nadzor označevanja pnevmatik po Uredbi (EU) 2020/740 (akcija v 2 terminih ob predpisanih menjavah pnevmatik);
- nadzor nad delavnicami za tahografe po blokadah postopkov z uporabo aplikacije TAHOEV (letna aktivnost),
- koordinirani nadzori prevozov v cestnem prometu na cesti (mesečno 3-4 krat skupaj s Policijo in FURS-om.). in

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o dejanjih in ukrepih v okviru izvedenih akcij:

Naziv akcije	Ukrepi	Ugotovitve
--------------	--------	------------

Nadzori prevoza »šoloobveznih otrok«	Število izvedenih pregledov	66	<i>Kršitve:</i> ZDCOPMD – vožnja brez voznikove kartice (2x),; ZDCOPMD – neupoštevanje dnevnega odmora (2x), ZDCOPMD – neupoštevanje dnevnih počitkov (4x), ZDCOPMD -neupoštevanja tedenskega počitka (1x), ZDCOPMD – neuporaba preklopnih mehanizmov (4x), ZDCOPMD – nezmožnost predložitve izpisov (1x), ZDCOPMD – neizvedba ročnega vnosa v nadzorno napravo (2x), ZDCOPMD – v tahograf ni vnesena država začetka dnevnega dela (2x), ZMV-1 – vozilo ni bilo označeno s predpisanim znakom (1x), ZMV— 1 – v prometnem dovoljenju ni vpisan namen uporabe za prevoz skupine otrok (1x).
	Število upravnih ukrepov	0	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	3 x odločba o prekršku 8 x plačilni nalog 9 x opozorilo	
Nadzori »označevanja pnevmatik«	Število izvedenih pregledov	15	<i>Kršitve:</i> Uredba o izvajanju Uredbe (EU) o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druga parametre – nezagotovitev predpisanih oznak poleg pnevmatik.
	Število upravnih ukrepov	0	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	3 x opozorilo	
Nadzor nad postopki delavnic za tahografe po blokadah postopkov z uporabo sistema TAHOEV	Število izvedenih pregledov	10	<i>Kršitve:</i> ZDCOPMD – nepravilno izmerjen značilni koeficient (W) s strani tehnika
	Število upravnih ukrepov	0	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	1 x plačilni nalog PO in OO	

3.6 OSTALO

Mednarodno sodelovanje

Inšpektorji za cestni promet so v letu 2023 sodelovali v združenjih ECR (*Euro Controle Route*), preko MZI v CORTE (*Confederation of Organisations in Road Transport Enforcement*) in ELA (*European Labour Authority*) ter bilateralno s sorodnimi inšpekcijami organi sosednjih držav, predvsem Madžarske, Hrvaške in Italije s cilji: poenotenja izvajanja postopkov po zakonodaji EU s strani nadzornih organov, usposabljanja in izmenjave izkušenj. Sodelovanje poteka v obliki udeležbe v skupnih nadzorih, srečanj, delavnic, seminarjev in neposredne udeležbe v mednarodnih aktivnostih na terenu.

V letu 2023 so inšpektorji sodelovali v neposrednih skupnih nadzorih z nadzornimi organi sosednjih držav in v skupnih nadzorih na ozemljih tujih držav, v koordinaciji organizacije ELA in sicer so bili inšpektorji prisotni kot opazovalci (Hrvaška 3x, Belgija 1x). V mesecu aprilu je bil izveden podoben nadzor na ozemlju Republike Slovenije, s poudarkom na kontroli mednarodnih prevozov potnikov, z udeležbo nadzornih organov Nemčije in Hrvaške. Ta nadzor je zaradi ugotovitev številnih kršitev pri izvajanju mednarodnih prevozov potnikov in nadaljnjih inšpekcijskih postopkov dosegel odmevnost tako v domači kot tuji zainteresirani javnosti.

Priprava poročil

Inšpekcija za cestni promet je zadolžena za zbiranje podatkov nadzornih organov v cestnem prometu o izvedenih nadzorih z namenom priprave poročil, ki se preko MZI sporočajo Evropski Komisiji vsaki dve leti in sicer za področje »socialne zakonodaje« in »tehnične brezhibnosti gospodarskih vozil«.

Inšpekcija za cestni promet prav tako sporoča ostalim članicam Evropske Skupnosti podatke o ugotovljenih kršitvah po »socialni zakonodaji« na ozemlju Republike Slovenije, v vsakem polletnem obdobju.

Druge zadolžitve

Posamezni inšpektorji so bili v letu 2023 poleg rednih inšpekcijskih zadolžitev vključeni tudi v aktivnosti: strokovnega sodelovanja pri pripravi predlogov in pripomb za spremembe zakonskih in podzakonskih aktov s področja dela inšpekcije, v mednarodno sodelovanje, v interna in zunanja usposabljanja glede odkrivanja manipulacij v nadzorih na cesti, implementacijo nove programske rešitve ISIP-2 za potrebe knjiženja in vodenja evidenc inšpekcije.

4 INŠPEKCIJA ZA CESTE, ŽELEZNIŠKI PROMET, ŽIČNIŠKE NAPRAVE IN SMUČIŠČA

Inšpektorji Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča izvajajo nadzor na področju cest, železniškega prometa in žičniških naprav ter smučišč. Inšpekcija je v letu 2023 izvajala inšpekcijske nadzore v skladu z letnim in mesečnimi načrti.

4.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR CEST

Inšpektorji za ceste delujejo v okviru Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča IRSI. Osrednje področje inšpekcijskega nadzora se nanaša na izvajanje nadzorov na področju državne cestne infrastrukture in zagotavljanja prometne varnosti na njej. Inšpekcijski nadzori pri zavezancih so se v veliki večini izvajali na terenu skladno z letnim načrtom dela in na podlagi aktualnih potreb po nadzoru upoštevaajoč zakonodajna pooblastila in stanje državne cestne infrastrukture v RS.

4.1.1 Pristojnost in zakonodaja

Skladno s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih zakonskih in podzakonskih predpisov, Uredb, Direktiv EU in tehničnih specifikacij, inšpektorji za ceste izvajajo nadzor nad izvajanjem določb:

- Zakona o cestah (ZCes-2, Uradni list RS, št. 132/22, 140/22 – ZSDH-1A, 29/23 in 78/23 – ZUNPEOVE), Direktive 2004/54/ES, Direktive 2008/96/ES in Direktive 2010/40/EU;
- Zakona o cestninjenju (ZCestn, Uradni list RS, št. 24/15, 41/17, 158/20 in 159/21), Direktive 1999/62/ES in Direktive 2004/52/ES;
- Gradbeni zakon (GZ-1, Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23

4.1.2 Inšpekcijski nadzor

Inšpektorji za ceste so v letu 2023 izvajali inšpekcijski nadzor na avtocestah, hitrih cestah, glavnih cestah, regionalnih in regionalnih turističnih cestah ter v varovalnih pasovih navedenih cest. Pri izvajanju pooblastil po določbah ZCes-2 so inšpektorji v letu 2023 glavni nalog opravili na področju varstva javnih cest in postavljanja objektov za obveščanje in oglaševanje, velik poudarek pa je bil tudi na nadzoru zapor cest, prometni signalizaciji, zagotavljanju preglednosti, ter varni uporabi državnih cest. Nadzori so bili opravljeni skladno z načrtom 2023 in je bilo povsem realizirano, le na segmentu varstva javnih cest, kjer je bila realizacija malo manjša.

Vzdrževalna dela na cestah

Vzdrževanje državnih cest je eden izmed pomembnejših segmentov zagotavljanja varnosti v cestnem prometu na državni cestni infrastrukturi. Vzdrževanje stanja avtomobilskih cest v Republiki Sloveniji je sorazmerno dobro, prav tako pa se ugotavljajo tudi izboljšave stanja na ostalih državnih cestah, v smislu zagotavljanja ustrezne varnosti, kar je posledica povečanja vlaganja v investicijsko vzdrževanje in vzdrževalna dela v javno korist ter predaje odsekov cest v uporabo. Do uveljavitve spremembe zakona o cestah ZCes-2 je bilo redno vzdrževanje državnih cest v izključni domeni upravljavca, to je Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo (v nadaljevanju DRSI), ker inšpekcija ni imela ustreznega ukrepa. Nov zakon o cestah ZCes-2, ki je pričel veljati 29.10.2022 definira tudi vzdrževalna dela, ki so dela v javno korist med katera se šteje izvedba gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo in varnostjo ceste v območju ceste, s katerimi se spremeni zmogljivost ceste, velikost njenih posameznih delov, obseg napeljav, naprav in opreme ter druge gospodarske javne infrastrukture in priključkov nanje. Omenjeni zakon določa tudi splošni inšpekcijski ukrep. Inšpekcijski nadzor vzdrževanja državnih cest tako zajema preverjanje:

- vzdrževalna dela (ZCes-2) in
- vzdrževalna dela v javno korist (ZCes-2).

Varstvo javnih cest

Na javnih cestah, na zemljiščih in objektih ob cestah je prepovedano izvajati ali opustiti kakršnakoli dela na javni cesti, zemljiščih ali na objektih ob javni cesti, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala, zmanjšala varnost promet na njih. Varstvo javne ceste sestavljajo ukrepi, ki so potrebni zaradi zaščite ceste in varnosti njenih uporabnikov ter zaradi omejevanja dopustnih posegov v cesto in njen varovalni pas.

Inšpektorji za ceste nadzorujejo varno uporabo cest in varstvo cest, predvsem v delu, ki se nanaša na:

- gradnjo in rekonstrukcijo objektov in naprav v varovalnem pasu državnih cest,
- napeljevanje nadzemnih in podzemnih vodov ter drugih naprav v območju državnih cest in njihovega varovalnega pasu,
- prekopavanje, podkopavanje in druga dela na državnih cestah,
- opravljanje del na zemljiščih ali objektih ob državnih cestah,
- trajno ali začasno zasedbo državnih cest ali njihovega dela z različnimi ovirami,
- izvajanje ali opustitev kakršnihkoli del na državnih cestah in na zemljiščih ali objektih ob državnih cestah,

Predori

V letu 2023 so bili izvedeni inšpekcijski nadzori predorov, daljših od 500 metrov, po določilih Direktive 2004/54/ES in Uredbe o tehničnih normativih in pogojih za projektiranje cestnih predorov v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 48/06, 54/09 in 109/10). Inšpektorji so izvedli usmerjene redne inšpekcijske nadzore v predorih z namenom preverjanja konstrukcijskih značilnosti predorov, opreme predorov, vzdrževanja samih predorov kot tudi pripadajočega vozišča (vzdrževanje, obnavljanje, čiščenje, barvanje, osvetljevanje, signalizacija, prezračevanje, ipd...). Z novim ZCes-2 je naslednji predviden 5 letni periodični nadzor (136. člen ZCes-2) predviden v letu 2026.

Cestninjenje

Nadzor nad cestninjenjem v Republiki Sloveniji ureja ZCestn, ki predpisuje obveznost plačevanja cestnine po prevoženi razdalji ali glede na določen čas uporabe cestninskih cest in cestninskih cestnih objektov na njih, prevoze, za katere se ta cestnina ne plačuje, cestninske razrede vozil, način določitve višine cestnine, način cestninjenja in vprašanja interoperabilnosti cestninjenja v prostem prometnem toku in nadzor nad plačevanjem cestnine.

Na podlagi določil ZCestn je Inšpektorat prekrškovni organ za kršitve, ki se nanašajo na:

- **sprejem in objavo cenika cestnin za prevoženo razdaljo,**
- zaračunavanja cestnine v nasprotju s cenikom,
- sprejem in objavo splošnega akta o cestninjenju,
- soglasje vlada RS k ceniku in splošnemu aktu o cestninjenju pred njegovo objavo,
- **naloge upravljavca cestninskih cest v zvezi z elektronskim cestninjenjem.**

Priključki na državne ceste

Priključki občinskih in nekategoriziranih cest ter individualni priključki na glavne in regionalne ceste se lahko gradijo ali rekonstruirajo le s soglasjem/mnenjem direkcije.

Z inšpekcijskimi nadzori se je preverjalo ali se priključki na državne ceste gradijo, rekonstruirajo in ali so zgrajeni ter vzdrževani skladno s predpisom, ki urejaj cestne priključke na javne ceste. Inšpekcijski

nadzor je zajemalo preverjanje izvajanja predpisanih ukrepov in pogojev pri gradnji, rekonstrukciji in vzdrževanju različnih priključkov občinskih kategoriziranih, nekategoriziranih in individualnih dovoznih cest ter dostopov do objektov ter zemljišč, na državne ceste.

Zapore cest

Dela na državni cesti ali ob njej, ki vplivajo na promet na tej cesti in jo je potrebno zaradi tega delno in popolno zapreti za promet, se lahko opravljajo le z dovoljenjem za zaporo ceste. Dovoljenje za zaporo ceste je potrebno pridobiti tudi za športne in druge prireditve na glavnih in regionalnih cestah, medtem ko take prireditve na avtocestah in hitrih cestah niso dovoljene.

Pri inšpekcijskem nadzoru nad zaporami cest se je preverjalo predvsem:

- obveščanje pristojnih institucij in inšpekcije za ceste o prvi postavitvi zapore in o preusmeritvi prometa ter o vsaki spremembi zapore,
- vzpostavljanje zapore za ceste po izdanem dovoljenju (čas, kraj, faza,...),
- postavljanje začasne prometne signalizacije in prometne opreme (po elaboratu začasne prometne ureditve),
- vzdrževanje in dopolnjevanje zapore ceste,
- odstranjevanje zapore za ceste.

Oglaševanje ob državni cesti

Postavljanje objektov za oglaševanje v območju državne ceste zunaj naselja je praviloma prepovedano, vendar se postavitve tovrstnih objektov, ki so opredeljeni kot enostavni objekti v določenih zakonskih izjemah dovoljuje. V naselju se objekti za oglaševanje ob državnih cestah lahko postavljajo le izven preglednega polja, pregledne berme, preglednostnega prostora in območja vzdolž vozišča ceste, predpisanega za postavitve prometne signalizacije.

Inšpekcijski nadzor **oglaševanja ob državnih cestah se je največkrat izvajal na podlagi prejetih prijav in pobud občanov, različnih civilnih združenj, vzdrževalcev, koncesionarjev in upravljalcev državnih cest, ter občin in je bil usmerjen v nadzor** postavljanja reklamnih tabel, obešank, vitrin, napisov in drugih nepremičnih ter premičnih objektov in naprav za slikovno ali zvočno oglaševanje v varovalnem pasu državnih cest. Prav tako je bil nadzor usmerjen v preverjanje izpolnjevanja pogojev iz izdanih soglasij upravljalca ceste, in posledično izpolnjevanja pogojev Pravilnika o projektiranju.

Prometna signalizacija, prometna oprema in sistem za informiranje uporabnikov na državnih cestah

Prometna signalizacija in prometna oprema na javnih cestah morajo biti postavljeni in označeni skladno s predpisi, ki urejajo ceste in tako, da so dobro vidni. Biti morajo vzdrževani in ob vsakem uničenju, poškodovanju ali odstranitvi zamenjani, nadomeščeni ali ponovno označeni. Ceste, ki se uporabljajo za javni cestni promet morajo biti opremljene s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo, ki udeležence cestnega prometa opozarja na nevarnosti na cesti ali delu ceste, jim naznanja omejitve, prepovedi in obveznosti, jim daje potrebna obvestila za varen in neoviran promet ter jih vodi v promet. O postavitvi, zamenjavi ali odstranitvi prometne signalizacije in prometne opreme na državnih cestah odloča direkcija. Prometna signalizacija in prometna oprema morajo ustrezati prometni ureditvi in prometno tehničnim ter prometno varnostnim razmeram na cesti oziroma delu ceste. Naprave za umirjanje prometa so fizične, svetlobne ali druge naprave in ovire, s katerimi se udeležencem v cestnem prometu onemogoči vožnjo s hitrostjo, višjo od predpisane s prometnim pravilom ali odrejene s prometnim znakom, ali se jih opozori na prisotnost ranljivih udeležencev v prometu. Ukrepi za umirjanje so tehnične rešitve na cesti, ki s svojim oblikovanjem umirjajo promet, lahko se postavijo oz. izvedejo na cestah, ob katerih potekajo šolske poti, in na delih cest v naselju, ki potekajo pred vzgojno-varstvenimi in izobraževalnimi ustanovami ter drugimi ustanovami s specifično populacijsko kulturo, mimo katerih z rešitvami in ukrepi v skladu s predpisi, ki urejajo projektiranje cest, ni mogoče zagotoviti zelenje hitrosti vozil. *Omenjen nadzor je tudi del izvajanja področnih nalog Resolucije nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022, v katerega je vključen tudi Inšpektorat RS za infrastrukturo.*

Zagotavljanje preglednosti na državnih cestah

V območju nivojskega križišča državnih cest, državne ceste z občinsko cesto, z železniško progo ali v območju cestnih priključkov na državno cesto ter na notranjih straneh cestnih krivin ni dovoljeno vzpostaviti kakršnekoli vegetacije ali postaviti objekte, naprave in druge predmete ter storiti kar koli drugega, kar bi oviralo preglednost cest, križišča ali priključka.

Z inšpekcijskimi nadzori se preverja ali je v zadostni meri zagotovljeno polje preglednosti skladno s predpisi, ki urejajo javne ceste. V preteklih letih je bilo predvsem v pomladnem času zaznati porast prijav oz. pobud za nadzor preglednosti na notranji strani krivin (berme), v bližini križišč, krožišč ter priključkov, tako občinskih kategoriziranih kot nekategoriziranih in individualnih priključkov predvsem zaradi goste vegetacije. Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen na preverjanje izvajanja predpisanih ukrepov in pogojev za varstvo državnih cest in prometa na njih pri zagotavljanju preglednosti na notranji strani cestnih krivin, v bližini križišč in priključkov ter na drugih delih državnih cest.

Varna uporaba ceste

Zces-2 določa da v primeru, ko bi bila ogrožena varna uporaba ceste ali bi lahko nastala škoda na njej, sme inšpektor za ceste odrediti začasno prepoved oziroma omejitev uporabe ceste ali druge ukrepe, da se odvrne nevarnost ali prepreči škoda. Ukrep omejitve uporabe ceste mora izvesti izvajalec rednega vzdrževanja in je začasne narave, saj lahko traja dokler obstajajo razlogi zanj.

Inšpekcijski nadzor nad varno uporabo ceste zajema področje rednih vzdrževalnih del na cestah, z namenom preprečitve neposredne nevarnosti za udeležence v cestnem prometu na državnih cestah in preprečitve materialne škode.

Z novim ZCes-2 inšpektor odredi, da se v roku, ki ga določi, odpravijo nepravilnosti, ki jih ugotovi v zvezi z rednimi vzdrževalnimi deli na cestah, to so dela za ohranjanje javnih cest v stanju, ki zagotavlja varnost in prevoznost javnih cest, nadzor nad stanjem javnih cest in cestnega zemljišča ter vzpostavitev prevoznosti javnih cest ob naravnih in drugih nesrečah.

4.1.3 Inšpekcijski upravni postopek

Inšpektorji za ceste so, poleg 502 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2023 prejeli 313 prijav, začeli 694 novih inšpekcijskih zadev ter zaključili 680 inšpekcijskih zadev. Skupno je bilo v letu 2023 izvedeno 1378 inšpekcijskih pregledov. Glavnina inšpekcijskih nadzorov je bila izvedena na področju obveščanja in oglaševanja ob državnih cestah, s področja varstva cest, vzdrževanja cest prometne signalizacije in nadzora zagotavljanja preglednosti na državnih cestah.

2023	Inšpekcija za ceste
Število prejetih prijav	313
Število obravnavanih zadev	1196

Glede inšpekcijskih ukrepov se zaradi specifičnosti nadzorovanega področja izrekajo večinoma ureditveni ukrepi z izrekom opozorila na zapisnik po določilih ZCes-2, v manjši meri pa tudi prepovedni ukrepi z odločbami. Na področju oglaševanja so inšpektorji v večini primerov izdajali ukrepe z odločbami.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih upravnih postopkov v letu 2023 je razvidno iz naslednje tabele:

2023	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	327
Zapisnik: izredni pregled	415
Zapisnik: kontrolni pregled	606
Zapisnik: o zaslišanju (strank, ustna obravnava,...)	1
Odločba	87
Opozorilo po ZCes-2 oz. ZIN (upravno)	260
Sklep: dovolitev izvršbe	21
Sklep: o denarni kazni	24

Zaključene upravne izvršbe	27
Pritožbe	15
Rešene pritožbe	11

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je inšpekcija za ceste glede na plan za leto 2023 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 202	Realizacija 2023	% izpolnitve načrta
Vzdrževalna dela na cestah	75	145	323
Varstvo javnih cest	250	203	81
Predori	0	0	
Priključki na državne ceste	80	106	152
Zapore cest	120	179	149
Obveščanje in oglaševanje ob državni cesti	270	343	111
Prometna signalizacija, prometna oprema in naprave ter ukrepi za umirjanje prometa	135	175	129
Zagotavljanje preglednosti na državnih cestah	150	164	109
Varna uporaba ceste	20	63	317
SKUPNO ŠTEVILO:	1100	1378	125

Iz navedenih podatkov izhaja, da je bil načrtovan obseg inšpekcijskih nadzorov v celoti dosežen. Manjši obseg nadzora od načrtovanega je zaslediti le na segmentu nadzora Varstvo javnih cest Inšpektorji za ceste, so v letu 2023 uspešno opravili načrtovano število nadzorov in ga celo presegleli.

Pri inšpekciji za ceste ključne besede sovpadajo s temeljnimi nalogami.

4.1.4 Prekrškovni postopek

Ukrepi, ki so jih v prekrškovnih postopkih izrekli inšpektorji za ceste, na podlagi ugotovljenih kršitev določb ZCes-2, so se nanašali predvsem na:

- izvajanje prepovedanih posegov in dejanj, ki ogrožajo državne ceste in promet na njih,
- izvedbo delnih ali popolnih zapor cest brez potrebnih dovoljenj,
- gradnjo ali rekonstrukcijo priključkov brez soglasij ali v nasprotju s pogoji iz soglasij,
- obveščanje in oglaševanje ob državnih cestah brez potrebnih soglasij ali v nasprotju s pogoji soglasja in
- drugih posegov na cesti ter v varovalnem pasu cest (ob cestah), ki se izvajajo brez potrebnih soglasij oziroma dovoljenj.

V letu 2023 je bilo tako uvedenih 57 prekrškovnih zadev, ter izrečenih 143 pisnih in 87 ustnih opozoril. Natančnejši podatki o prekrškovnih ukrepih inšpektorjev za ceste so razvidni iz naslednje tabele:

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
57	230	18	29	17	3

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki so jih vodili inšpektorji za ceste je razvidno iz spodnje tabele:

2023	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	65.050
Plačilo terjatev	20.950
Plačilo s 50% popustom	15.050

4.1.5 Akcije v letu 2023

Skladno s predvidenimi ukrepi iz Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 – 2022 (Uradni list RS, št. 39/13), je Inšpektorat RS za infrastrukturo, tudi v letu 2023 načrtoval usmerjeno akcijo Poostren inšpekcijski nadzor zapor na cestah in preusmeritev prometa pri izvajanju vzdrževalnih in obnovitvenih del na državnih cestah.

Zaradi zagotavljanja večje varnosti udeležencev v prometu na državnih cestah (avtocestah), v času pred, v in po poletni sezoni 2023 je bil izveden poostren inšpekcijski nadzor na državnih cestah, ki so v upravljanju upravljavcev DRSI in DARS d. d., v zvezi z izpolnjevanjem zahtevanih pogojev iz dovoljenj za zapore cest, ki se postavljajo pri rednem vzdrževanju, izvajanju investicijskih vzdrževalnih del oz. vzdrževalnih delih v javno korist. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na osnovi določil 82 in 83. člena ZCes-2, in Pravilnika o zaporah na cestah (Uradni list RS, št. 4/16). Pri tem je bil dan poseben poudarek na ugotavljanju:

- ali je bilo za zaporo na cesti izdano ustrezno dovoljenje (izjeme...),
- ali je zapora skladna s pogoji iz dovoljenja (postavitve, vzdrževanje, dopolnitev,...),
- ali je postavitve zapore na cesti skladna z elaboratom,
- ali je spoštovan dovoljeni čas trajanja zapore ceste,
- obveščanja pristojnih institucij in inšpekcije za ceste o prvi postavitvi zapore, o preusmeritvi prometa in o vsaki spremembi zapore ceste.

Akcijski inšpekcijski nadzor se je izvajal skozi celotno leto, intenzivnejše pa spomladanskem, poletnem in jesenskem času (usmerjeno predvsem v obdobju pred, med in tik pred zaključkom poletne sezone, ter v času pričakovanih večjih zastojev zaradi prihajajočih praznikov).

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor »zapor na cestah in preusmeritev prometa pri izvajanju vzdrževalnih in obnovitvenih del	Število izvedenih pregledov	135	Ugotovljene pomanjkljivosti in nepravilnosti so se v večini nanašale na: - pridobitev dovoljenja upravljavca ceste za postavitve zapore, - izvedba zapore s strani izvajalca rednih del brez dovoljenja upravljavca
	Število upravnih ukrepov	3 × pisni odpravek ustne odločbe 2 × odločba 12 × opozorilo po ZCes-2	

na državnih cestah»	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	1 × odločba o prekršku 2 × odločba opomin 14 × plačilni nalog	- postavitve zapore ceste v nasprotju z izdanim dovoljenjem, - neskladno izvajanje del s projektom oz. izdanim dovoljenjem, - opustitev ukrepov pri zavarovanju ovire, - nedovoljeno spreminjanje prometne signalizacije
---------------------	---------------------------------------	---	---

4.1.6 Ostalo

Inšpektorji za ceste so skozi celotno leto 2023 aktivno sodelovali v različnih komisijah in skupinah pri strokovnih pregledih ali prevzemih izvedenih del v določenih odsekih državnih cest in cestnih objektov, po ugotovljenih nepravilnostih ali po opravljenih investicijskih vzdrževalnih delih in vzdrževalnih delih v javno korist. Inšpektorji so v letu 2023 prisostvovali kar 77 takim primerom. Pri tem je potrebno tudi poudariti, da so sodelovanja pri izvedbi komisijskih pregledov tudi preventivne narave, saj se v tem času odpravijo marsikateri nepravilnosti, katere bi lahko kasneje z uvedbo inšpekcijskega postopka inšpektor z odrejenimi zahtevami odpravil.

Inšpektorji za ceste so v letu 2023 sodelovali tudi v Akciji za večjo varnost voznikov enoslednih motornih vozil, ki jo vsako leto organizira AVP. Z usmerjenim nadzorom nad varno uporabo ceste so inšpektorji v času med 27.3. in 16.4.2023 izvedli preventivne nadzore naključno izbranih kritičnih odsekov. Inšpektorji so tako opravili nadzor na skupaj 22 odsekih, izdali 20 zapisnikov in ukrepali v 19 primerih z opozorilom. V enem primeru je inšpektor izdal predlog DRSI. Inšpektorji so izpolnili pogoje akcije in pri pregledu odsekov z opozorili odredili izvajalcem rednega vzdrževanja izboljšanje stanja javnih cest ter prometne signalizacije in prometne opreme.

Zaznano je boljše sodelovanje in vključevanje inšpekcije za ceste pri pripravi sprememb in dopolnitev zakonodaje in podzakonskih predpisov s področja cest in cestninjenja. Tekom leta so bili inšpektorji za ceste aktivno vključeni v pripravo predlogov sprememb in dopolnitev več različnih podzakonskih predpisov s področja cest Pravilnik o načinu označevanja javnih cest ter o evidencah o javnih cestah in objektih na njih, ter Pravilnik o rednem vzdrževanju javnih cest.

Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora na državnih cestah po določilih ZCes-2 so inšpektorji za ceste zaznali nekaj problematičnih in neustrezno urejenih področij, ki so z uveljavitvijo ZCes-1 sicer ponudile nove in boljše rešitve, vendar se pri tem še vedno pojavljajo težave. Ugotovljene pomanjkljivosti se nanašajo predvsem na naslednje:

- problematiko zemljiškoknjižnega stanja državnih cest (na celotnem cestnem omrežju še niso vzpostavljene meje cestnih parcel – cestno zemljišče),
- razpoložljiva finančna sredstva za vzdrževalna dela ne sledijo visokim standardom predpisov s področja varstva cest, zato se iščejo optimalne rešitve v okviru razpoložljivih sredstev,
- veliko število prijav zaradi postavljanja objektov za obveščanje in oglaševanje v varovalnem pasu državnih cest,
- zakonsko nedorečeno področje prodaje sezonskih izdelkov ob državnih cestah, v območju varovalnega pasu.
- .

4.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽELEZNIŠKEGA PROMETA

Inšpektorji za železniški promet delujejo v okviru Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča IRSI. Osrednje področje inšpekcijskega nadzora se nanaša na izvajanje nadzorov spoštovanja predpisov na področju železniških sistemov in podsistemov ter zagotavljanja varnosti v železniškem prometu. Inšpekcijski nadzori pri zavezancih se v večini izvajajo na terenu, skladno z letnim načrtom dela in na podlagi aktualnih potreb po nadzoru upoštevajoč zakonodajna pooblastila in stanje železniške infrastrukture v Republiki Sloveniji.

4.2.1 Pristojnost in zakonodaja

Skladno s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih zakonskih in podzakonskih predpisov, Uredb, Direktiv EU in tehničnih specifikacij za interoperabilnost, inšpektorji za železniški promet izvajajo nadzor nad izvajanjem določb:

- Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZVZeIP-1, Uradni list RS, št. 30/18, 54/21),
- Zakona o železniškem prometu (ZZeIP, Uradni list RS, št. 99/15 – uradno prečiščeno besedilo, 30/18, 82/21, 54/22 – ZUJPP in 18/23 – ZDU 1O), Uredbe (ES) št. 1370/2007, Uredbe (ES) 1371/2007 in Direktive 2012/34/EU,
- Zakona o prevozu nevarnega blaga (ZPNB, Uradni list RS št. 33/06 – prečiščeno besedilo, 41/09, 97/10 in 56/15) in Evropskega sporazuma o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga (RID),
- Zakon o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača-Koper (ZIUGDT, Uradni list RS št., 51/18 in 82/18),
- Gradbeni zakon (GZ-1, Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23);

4.2.2 Inšpekcijski nadzor

Inšpekcijski nadzori železniškega prometa obsegajo zlasti naslednja področja:

- vodenje železniškega prometa (do aprila 2023),
- gradnja in rekonstrukcija železniške infrastrukture,
- tirna vozila in elektroenergetika z voznim omrežjem ter opremo za merjenje porabe električne energije ob progi,
- prevoz nevarnega blaga v železniškem prometu,
- nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic pravice in obveznosti potnikov v železniškem prometu,

Vodenje železniškega prometa

Inšpekcijski nadzor vodenja železniškega prometa zajema predvsem preverjanje:

- izvajanja ukrepov za zagotavljanje varnosti železniškega prometa (do aprila 2023),
- izpolnjevanja osnovnih pogojev, ki so določeni glede strokovne usposobljenosti, zdravstvene sposobnosti, psihofizične sposobnosti na delovnem mestu in upoštevanja predpisov o delovnem času ter razporedih dela oseb, ki opravljajo varnostno kritične naloge (OVKN),
- zagotavljanje notranjega reda in varnosti v železniškem prometu.

Gradnja, nadgradnje, obnove in odstranitve objektov železniške infrastrukture

Inšpekcijski nadzor železniške infrastrukture obsega preverjanje:

- gradenj, nadgradenj, obnov in odstranitvev železniške infrastrukture (tiri, kretnice, gradbeni objekti),
- gradenj, nadgradenj, obnov in odstranitvev infrastrukture na železniških postajah (peroni, območja dostopa),
- zagotavljanja varnosti na različnih križanjih železniških prog in cest ter zagotavljanja ustrezne preglednosti,
- izpolnjevanja osnovnih pogojev, ki so določeni glede strokovne usposobljenosti, zdravstvene sposobnosti, psihofizičnih sposobnosti na delovnem mestu in upoštevanja predpisov o delovnem času ter razporedih dela OVKN na področju železniške infrastrukture.

Železniška tirna vozila in elektroenergetika

Inšpekcijski nadzor obsega preverjanje:

- področja vlečnih in vlečenih železniških vozil,
- gradenj, nadgradenj, obnov stabilnih naprav ter naprav elektrovleke,
- gradenj, nadgradenj, obnov stabilnih naprav ter naprav elektroenergetike,
- ustrezna uvrstitev tirnih vozil v vlak,
- nadzor veljavnosti dovoljenja za strojevodje in veljavnosti spričevala, ter izpolnjevanje pogojev

glede psihofizične sposobnosti na delovnem mestu in upoštevanja predpisov o delovnem času, času vožnje in počitkih strojevodij.

Prevoz nevarnega blaga v železniškem prometu

Inšpektorji za železniški promet nadzorujejo izpolnjevanje pogojev ter odgovornosti izvajalcev glede:

- prevoza nevarnega blaga po železnicah, skladno z določili Zakona o prevozu nevarnega blaga in Evropskega sporazuma o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga (RID), pri prevoznikih, pošiljateljih in prejemnikih,
- dela OVKN, ki sodelujejo pri prevozu nevarnega blaga v železniškem prometu,
- izpolnjevanja predpisanih pogojev za železniška vozila pri prevozu nevarnega blaga,
- ustreznosti priprave nevarnega blaga in spremljajoče dokumentacije za prevoz.

Nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic

Inšpekcijski nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic vsebuje predvsem preverjanje:

- gradnjo in vzdrževanje industrijskih tirov in prog drugih železnic,
- varnosti na industrijskih tirih in progah drugih železnic,
- posegov v progovni in varovalni progovni pas ob industrijskem tiru in progah drugih železnic,
- vzdrževanja in ukinjanja cepišč industrijskih tirov,
- poslovnika industrijskega tira ali proge druge železnice.

4.2.3 Inšpekcijski upravni postopek

Inšpektorji za železniški promet so, poleg 135 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2023 prejeli 36 prijav in uvedli inšpekcijski postopek v 551 novih zadevah ter zaključili 491 inšpekcijskih zadev. Skupno je bilo v letu 2023 izvedeno 563 inšpekcijskih pregledov.

2023	Inšpekcija za železniški promet
Število prejetih prijav	29
Število obravnavanih zadev	633

Glede inšpekcijskih ukrepov se zaradi specifičnosti nadzorovanega področja izrekajo tako ureditveni ukrepi z izrekom opozoril na zapisnik kot tudi prepovedni ukrepi z odločbami.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2023 je razvidno iz naslednje tabele:

2023	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	453
Zapisnik: izredni pregled	33
Zapisnik: kontrolni pregled	22
Zapisnik: ustna obravnava	3
Odločba	43
Opozorilo po ZIN (upravno)	0

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je inšpekcija za železniški promet glede na plan za leto 2023 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2023	Realizacija 2023	% izpolnitve načrta
---	------------------------	-------------------------	----------------------------

Vodenje železniškega prometa	90	301	334
Gradnja, rekonstrukcija in vzdrževanja železniških objektov	70	95	136
Železniška tirna vozila in elektroenergetika ter nadzor nad delom strojevodij	60	106	177
Prevoz nevarnega blaga v železniškem prometu	10	9	90
Nadzor nad industrijskimi tiri in progami drugih železnic	40	0	0
SKUPNO ŠTEVILO:	270	511	189

Načrt dela inšpektorjev za železniški promet za leto 2023 je bil v celoti dosežen. Vzrok za pomanjšan obseg nadzora na posameznem segmentu je neurejen podzakonski akti (pravilniki) s katerimi se regulira področje industrijskih tirov in proge drugih železnic.. Pri inšpekciji za železniški promet ključne besede sovpadajo s temeljnimi nalogami.

4.2.4 Prekrškovni postopek

Ukrepi, ki so jih v prekrškovnem postopku izrekli inšpektorji za železniški promet na podlagi ugotovljenih kršitev določb predpisov, ki jih nadzirajo, so se nanašali predvsem na nespoštovanje predpisov na področju nadzora razporedov in delovnih časov in počitki med zaporednimi izmenami in neupoštevanje prometnih pravil (ki se nanašajo na železniški promet) s strani občanov, ki jih je inšpektorat prejel kot predlog za uvedbo prekrškovnega postopka nadzornega organa.

V letu 2023 je bilo uvedenih 193 prekrškovnih zadev.

Natančnejši podatki o prekrškovnih ukrepih inšpektorjev za železniški promet so razvidni iz naslednje tabele:

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Obdolžilni predlog	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
193	0	14	4	70	49	2

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki so jih vodili inšpektorji za železniški promet je razvidno iz spodnje tabele:

2023	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	43.350
Plačilo terjatev	20.750
Plačilo s 50% popustom	12.600

4.2.5 Akcije v letu 2023

4.2.5.1 Nadzor nad nivojskimi križanji cest in železniških prog

Skladno s predvidenimi ukrepi iz Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 – 2022 (Uradni list RS, št. 39/13) in Osnutka obdobjnega načrta za zagotavljanje varnosti cestnega prometa v letih 2019 in 2020 (točka 9.10 – Prehodi ceste čez železnice), je IRSI v letu 2023 izvedel inšpekcijski nadzor nad nivojskimi križanji cest in železniških prog.

Zaradi zagotavljanja večje varnosti udeležencev v cestnem in železniškem prometu je bil izveden poostren inšpekcijski nadzor na nivojskih križanjih železniških prog in cest. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na podlagi določil 30., 31. in 33. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZVZelP, Uradni list RS, št 30/18) ter ostalih podzakonskih aktih s področja železniškega prometa, ki zadevajo navedeno področje v javnem železniškem prometu. Pri tem je bil dan poseben poudarek na ugotavljanju:

- soglasja upravljavca ob vzpostavitvi začasnih nivojskih prehodov,
- ustreznost postavitve spremenljive prometno informativne signalizacije,
- zagotavljanje in vzdrževanje ustrezne preglednosti v območjih zavarovanih in nezavarovanih (pasivno urejenih) nivojskih prehodov, v progovnem in varovalnem progovnem pasu,
- zaščitni višinski profili,
- v primeru nadgradnje železniškega podsistema, nadzor nad izvedbo zavarovanja obstoječega nivojskega prehoda v skladu z določbami ZVZelP-1 in predlagane rešitve komisije in izdanega soglasja,
- izvajanje predpisanih postopkov v primeru izrednih prevozov na nivojskih prehodih.

Poostren inšpekcijski nadzor sta izvajala dva inšpektorja za železniški promet IRSI, tekem celega leta 2023.

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor na nivojskih prehodih	Število izvedenih pregledov	47	<p>Opravljen je bil nadzor svetlih višin, zaščitnih višinskih profilov, preglednostnih prostorov na nivojskih prehodih, upoštevanja prometne signalizacije na nivojskih prehodih, ter prometne signalizacije ob prometnih nesrečah, kjer so bili uvedeni tudi prekrški zoper kršitelje.</p> <p>V poostrenem inšpekcijskem nadzoru so bile ugotovljene naslednje nepravilnosti in pomanjkljivosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izdanih je bilo 11 upravnih odločb v postopku nadzora svetle višine, - 12 upravnih odločb v postopku nadzora zaščitnih višinskih profilov - 9 odločb v postopku nadzora preglednostnega prostora
	Število upravnih ukrepov	32 odločba	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	prekrškovne odločbe	

4.2.5.2 Nadzor oseb, ki izvajajo varnostno kritične naloge OVKN – preverjanje psihofizičnega stanja OVKN

V okviru akcije Poostren inšpekcijski nadzor oseb, ki izvajajo varnostno kritične naloge OVKN - preverjanje psihofizičnega stanja OVKN se je preverjala vsebnost alkohola pri OVKN. Omenjeni nadzori so se običajno izvajali ob nadzoru ostalih pomanjkljivosti in nepravilnosti iz Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št. 82-99, 11/01, 33/01, 110/02-ZGO-1, 110/02, 56/03, 86/04, 29/05 – odl. US, 15/07, 58/09, 106/10, 63/13, 84/15, 30/18) in Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZVZelP-1, Uradni list RS, št. 30/18).

Akcija se je izvajala iz razloga ugotavljanja alkoholiziranosti delavcev, ki izvajajo varnostno kritične naloge med opravljanjem dela. Inšpekcijski nadzor psihofizičnega stanja OVKN se ni izvajala zgolj usmerjeno, temveč se je izvajal v sklopu rednih inšpekcijskih pregledov, ki so jih pooblaščen inšpektorji opravljali po uradni dolžnosti.

Akcijski inšpekcijski nadzor so v času med 1.1.2023 in 15.12.2023 izvajali inšpektorji za železniški promet, skladno z določili 77. člena ZVZelP-1, v povezavi z 95. členom ZVZelP-1.

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor »psihofizičnega stanja OVKN«	Število izvedenih pregledov	154	V okviru akcijskega nadzora je bilo odrejenih 154 preizkusov alkoholiziranosti OVKN, pri čemer so bile v 4 primerih ugotovljene kršitve vsebnosti alkohola pri OVKN, zato sta inšpektorja skladno z ZVZelP-1 tudi ukrepala..
	Število upravnih ukrepov	- 2 pisni odpravek ustne odločbe - 2 upravni odločbi	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	- 4 plačilni nalogi	

4.2.5.3 Nadzor nad razporedi in delovnimi časi med izmenama

V preteklem letu se je pri izvajanju nadzora nad razporedi in delovnim časom oziroma nad delovnimi časi med zaporednimi izmenami ugotovilo več nepravilnosti.

Zaradi omenjenega se je v letu 2023 izvedel sistematično usmerjen nadzor nad razporedi in delovnim časom oziroma nad izmenami tudi v sodelovanju z delovno inšpekcijo.

Nadzori nad razporedi in delovnim časom/izmenami so bili v letu 2023 opravljeni v predvidenem obsegu. Nepravilnosti ki so se ugotovile, so bile posledica nestrokovnih načrtovanj oz. sistemskih napak, ki so bile tekom nadzorov odpravljene in ustrezno s strani izvajalca usklajene skladno z zakonskimi določbami. Inšpekcijski nadzor se je izvajal na osnovi določil veljavnega 18. 79., 80., 81. in 82. člena Zakona o železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št 99/15 – uradni prečiščeno besedilo in 30/18). Pri tem pa je bil dan poseben poudarek na:

- trajanje izmene
- čas vožnje vlečnega vozila in motornih vozil za posebne namene v eni izmeni
- dnevni počitek med dvema izmenama
- način določanja dnevnega in tedenskega počitka ter delovnega časa.

Poostren inšpekcijski nadzor so izvajali inšpektorji za železniški promet IRSI, v obdobju celega leta.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor izvajanja avtobusnega nadomestnega prevoza v železniškem prometu	Število izvedenih pregledov	91	Inšpektor je pri izvajanju nadzora ugotovil nekatere nepravilnosti, V treh primerih je inšpektor ugotovil kršitev dnevnega počitka med dvema zaporednima izmenama, zato je ukrepal z uvedbo prekrškovnega postopka.
	Število upravnih ukrepov	/	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	3 prekrškovna odločba 1 prekrškovna odločba - opomin	

4.2.5.4 Nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju

V letu 2023 se na Slovenskem železniškem omrežju nadaljeval trend izvajanj večjih in daljših gradbenih vzdrževalnih in rekonstrukcijskih del. Ker so izvajalci omenjenih del med drugim tudi tujci in drugi gradbeni izvajalci je bilo potrebno na omenjenih lokacijah opraviti več nadzorov pridobljenih dovoljenj za delo na železniškem območju, predvsem z namenom zagotovitve varnosti tako delavcev, gradbene mehanizacije kot železniškega prometa in potnikov. V preteklih letih se je pri nadzoru dovoljenj za delo na železniškem območju (gradnje, nadgradnje in izvajanje del ob železnici) ugotovilo več nepravilnosti, zato se je v letu 2023 izvedel sistematični nadzor nad izdanimi dovoljenji za delo oseb na železniškem območju.

Zaradi zagotavljanja večje varnosti udeležencev v železniškem prometu ter delavcev in mehanizacije na gradbiščih ob železniškem območju, je inšpektorat izvedel poostren inšpekcijski nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju. Inšpekcijski nadzor je bil uveden na osnovi določil veljavnega 85. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu (ZZelP, Uradni list RS, št 30/18). Pri tem je bil dan poseben poudarek na:

- pridobitev pisnih dovoljenj upravljavca za osebe ki opravljajo določena dela na železniškem območju,
- upoštevanje omejitev, prepovedi, ukaze in opozorila, ki so postavljena na vidnih mestih ali jih dajejo OVKN za osebe, ki niso OVKN in se gibljejo na železniškem območju.

Poostren inšpekcijski nadzor sta izvajala inšpektorja za železniški promet IRSI, v času med 1.1.2023 – 15.12.2023.

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor dovoljenj za delo na železniškem območju	Število izvedenih pregledov	46	Inšpektor je pri opravljanju nadzora dovoljenj za delo na železniškem območju nadziral predvsem pridobitev pisnih dovoljenj za posamezne delavce, ki so opravljali dela na železniškem območju pri različnih podjetjih Inšpektor je v 16 primerih ugotovil nepravilnosti (delodajalec ni pridobil dovoljenja za delo na železniškem območju), pri tem je izdal 12 odločb – opominov ter 2 prekrškovni odločbi.
	Število upravnih ukrepov	/	
	Število in vrsta prekrškovnih sankcij	16 prekrškovnih postopkov - 12 odlob – opomin - 2 odločbi	

4.2.6 Ostalo

Z začetkom veljave novega ZVZelP-1, je prenehalo veljati 22 predpisov (pravilnikov in uredb) in se je prenehalo uporabljati 21 predpisov (pravilnikov, navodil in odločb). V prehodnih določbah, je določeno, da se do uveljavitve novih predpisov uporabljajo stari, če niso v nasprotju s tem zakonom ali evropskimi predpisi. Ker so obveznosti Ministra da izda nove predpise v roku dveh let že leta 2020 potekle, je bilo pričakovati da se bodo v kratkem pripravili novi predlogi za nekatere uredbe in pravilnike. V letu 2023 pristojno ministrstvo ni izdalo pričakovanih predpisov, so se pa nekatera ključna vprašanja vezana na varnostne elemente rešile preko sistema varnega upravljanja (v nadaljevanju SVU), katerega nadzor izvaja varnostni organ.

IRSI je v letu 2023 prejel več prijav oziroma pobud za inšpekcijski nadzor gradenj in ostalih posegov v varovalni pas železniške proge, prijav slabega stanja proge, nevarnih dreves ob progi, nepreglednost v NPr zaradi posaditve vegetacije oz. poljščin.

V letu 2023 so se nadaljevala investicijska dela na nekaterih odsekih železniške proge, zato je inšpektorat izvedel usmerjene nadzore gradbišč in delovišč ob progi . IRSI vsako leto v svojih poročilih opozarja na slabo stanje železniške proge na določenih odsekih, ki pa se vsako leto postopoma

izboljšuje. Na področju zavarovanja nivojskih križanj se na državnih progah ugotavljajo izboljšave, še vedno pa ostajajo problematične regionalne proge, ki so zavarovane z mehanskimi signalno varnostnimi napravami brez možnosti daljinskega vodenja prometa. Ob pregledovanju evidenc NPr so se ugotovile tudi nedoslednosti pri evidentiranju, saj dejansko stanje v nekaterih primerih ne izkazuje stanja v evidencah. Vsako leto se izvedejo tudi nadzori preglednosti, predvsem v jesenskem času in času visoke rasti poljščin. Nosilne konstrukcije voznega omrežja elektrificiranih železniških prog so na nekaterih mestih dotrajane in slabo vzdrževane. Ugotavljajo se tudi nepravilnosti na področju cestne signalizacije NPr, predvsem na občinskih in nekategoriziranih cestah.

Z vpeljavo novih vlakov na slovenske proge se stanje izvedbe potniškega prometa postopoma izboljšuje. Na splošno se ugotavlja, da se kakovost železniškega prometa, kljub novim pridobitvam še ni izboljšalo, saj se zamude niso zmanjšale, prav tako pa se ugotavlja prekomerno izvajanje nadomestnih prevozov z avtobusi, ki v času prometnih konic ne morejo zagotoviti korektnega izvajanja voznega reda in povzročajo dodatne zamude.

Vsako leto IRSI opozarja na poseben problem pri nadzoru nad prevozom nevarnega blaga v železniškem prometu, saj je ZPNB pričel veljati leta 2000 in bi moral biti po določilih 58. člena tega zakona, najkasneje do tega datuma objavljen tudi Pravilnik o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga RID, kar pa žal ni.

4.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR ŽIČNIŠKIH NAPRAV IN SMUČIŠČ

Inšpektorja za žičniške naprave in smučišča delujeta v okviru Inšpekcije za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča IRSI. V sklopu inšpekcijskih pregledov se je pri zavezancih izvajal nadzor na terenu nad spoštovanjem predpisov s področja obratovanja žičniških naprav in zagotavljanja varnosti na smučiščih, skladno z letnim načrtom dela in na podlagi aktualnih potreb po nadzoru, upoštevajoč zakonodajna pooblastila in tudi obstoječe varnostne ter tudi vremenske razmere.

4.3.1 Pristojnost in zakonodaja

Skladno s pooblastili in nalogami, ki izhajajo iz nacionalnih zakonskih in podzakonskih predpisov, Uredb, Direktiv EU, tehničnih specifikacij in standardov, sta inšpektorja za žičniške naprave in smučišča IRSI izvajala nadzor nad izvajanjem določb:

- Zakona o žičniških napravah za prevoz oseb (ZŽNPO, Uradni list RS, št. 126/03, 56/13, 33/14, 200/20) in Direktive 2000/9/ES,
- Zakona o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1, Uradni list RS, št. 44/16),

4.3.2 Inšpekcijski nadzor

Inšpekcijski nadzor žičniških naprav obsega preverjanje stanja, obratovanja in vzdrževanja žičniških naprav. Nadzorovano je bilo izvajanje varnostnih ukrepov v območju žičniških naprav, upoštevanje tehničnih standardov in normativov pri uporabi materialov ter upoštevanje toleranc pri vzdrževalnih delih, gradnjah in obnovah žičniških naprav. Nadzor je obsegal tudi izvajanje obdobjnih zakonsko predpisanih pregledov žičniških naprav in njihovih elementov, s strani pooblaščenih organizacij. Redno se je izvajal nadzor nad opravljanjem del in odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, ki so jih ugotovljale pooblaščenice organizacije ali inšpektorja ob inšpekcijskih pregledih. V letu 2023 se je z izgradnjo novih žičniških naprav na nekaterih slovenskih smučiščih stanje moderniziralo in izboljšalo. Modernizacija naprav in s tem povečanje pretočnosti žičniških naprav sta pripomogla k povečani varnosti in razširjeni uporabi naprav tudi v času poletne sezone. Kljub temu pa ne moremo prezreti dejstva, da obstoječe starejše žičniške naprave zahtevajo več vzdrževalnih del in večjo pozornost pri pregledovanju naprav. Skladno z določili Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav (Uradni list RS, št. 63/11, 63/12, 59/13, 72/14, 116/20), inšpektorja nadzirata izvedbo strokovno-tehničnih in posebnih pregledov, katerih izvedbo so dolžni zagotoviti upravljavci žičniških naprav. Roki za izvedbo teh pregledov pa so odvisni od vrste in starosti naprave.

Na področju inšpekcijskega nadzora smučišč se preverja ali upravljavci smučišč v zadostni meri urejajo in oskrbujejo smučarske proge, skladno s predpisi. Inšpektorja v sklopu tega nadzorujeta obratovanje smučišč, zagotavljanje varnosti na smučiščih in izpolnjevanje določb iz dovoljenj za obratovanje

smučišč. V času obratovanja smučišč je bil izvajan redni nadzor nad varnostmi ukrepi, ki jih morajo izvajati upravljavci smučišč za zagotavljanje varnosti uporabnikov. Obseg ukrepov za zagotavljanje varnosti na smučiščih je bil predpisan v ZVSmuč-1 in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih aktih ter v dovoljenjih za obratovanje posameznega smučišča. Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora smučišč sta inšpektorja odredila ukrepe za zagotavljanje varnosti uporabnikov smučišč, še zlasti glede zavarovanja neprilagojenih mest pri vremensko pogojenih spremembah stanja smučarskih prog.

Žičniške naprave

Inšpekcijski nadzor žičniških naprav poteka skozi celotno leto in obsega preverjanje:

- gradnje, obnove in vzdrževalnih del na žičniških napravah,
- tehničnih standardov in normativov pri uporabi materialov ter upoštevanja toleranc pri vzdrževalnih delih,
- izvajanja varnostnih ukrepov v njihovem vplivnem območju,
- izvajanja obdobjnih posebnih pregledov naprav in njihovih elementov,
- opravljenih del in odprave pomanjkljivosti, ki jih ugotovijo pooblaščen organizacije in
- strokovne usposobljenosti in psihofizičnega stanja delavca na žičniški napravi.

Smučišča

Inšpekcijski nadzor smučišč je zajemal preverjanje:

- ukrepov določenih v dovoljenjih za obratovanje,
- zavarovanja neprilagojenih mest,
- varovanja pred plazovi,
- urejenosti in označenosti smučarskih prog in smučišč,
- ustreznega števila nadzornikov ter njihovo opremljenost,
- opremo za zvočno in svetlobno opozarjanje na vseh motornih vozilih, ki se uporabljajo na smučišču v času obratovanja smučišča,
- izvajanje poučevanja smučanja skladno z določbami ZVSmuč-1.

4.3.3 Inšpekcijski upravni postopek

Inšpektorja za žičniške naprave in smučišča sta, poleg 88 prenesenih odprtih inšpekcijskih zadev iz preteklega obdobja, v letu 2023 prejela 6 prijav in uvedla inšpekcijski postopek v 136 novih zadevah ter zaključila 141 inšpekcijskih zadev. Skupno sta inšpektorja za žičniške naprave in smučišča v letu 2023 opravila 183 inšpekcijskih pregledov.

2023	Inšpekcija za žičniške naprave in smučišča
Število prejetih prijav	12
Število obravnavanih zadev	224

Glede inšpekcijskih ukrepov se zaradi specifik nadzorovanega področja izrekajo v večji meri ureditveni ukrepi z izrekom opozoril na zapisnik, v manjši meri pa prepovedni ukrepi z odločbami. V letu 2023 na obravnavanem področju ni bilo pritožb zoper izdane upravne akte.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2023 je razvidno iz naslednje tabele:

2023	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik: redni pregled	183
Zapisnik: izredni pregled	7
Zapisnik: kontrolni pregled	21

Odločba	1
Opozorilo po ZIN (upravno)	55

Po tematskih sklopih oz. temeljnih nalogah je inšpekcija za žičniške naprave in smučišča glede na plan za leto 2023 izvedla:

Področje nadzora / število inšpekcijskih pregledov	Načrt dela 2023	Realizacija 2023	% izpolnitve načrta
Varnost obratovanja žičniških naprav	120	138	115
Varnost na smučiščih	60	73	122
SKUPNO ŠTEVILO:	180	211	117

Pri inšpekciji za žičniške naprave in smučišča ključne besede sovpadajo s temeljnimi nalogami.

4.3.4 Prekrškovni postopek

Ukrepi, ki sta jih v prekrškovnih postopkih izrekla inšpektorja pri nadzoru žičniških naprav in smučišč na podlagi ugotovljenih kršitev določb predpisov, ki jih nadzirata, so se nanašali predvsem na neustrezno zagotavljanje varnosti na smučiščih.

V letu 2023 je bilo uvedenih 9 prekrškovnih zadev.

Natančnejši podatki o prekrškovnih ukrepih inšpektorjev za žičniške naprave in smučišča so razvidni iz naslednje tabele:

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odločb - globa	Št. odločb - opomin	Št. odločitev o ZSV
9	4	2	1	8	0

Kot je razvidno iz tabele so bila v prekrškovnih postopkih v glavnini izrečena opozorila zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti na smučiščih in specifičnega dela z upravljavci žičniških naprav in smučišč.

Finančno stanje prekrškovnih postopkov, ki sta jih vodila inšpektorja za žičniške naprave in smučišča je razvidno iz spodnje tabele:

2023	Prekrškovna globa v €
Skupna vrednost izrečenih glob	1.200
Plačilo terjatev	600
Plačilo s 50% popustom	600

4.3.5 Akcije v letu 2023

4.3.5.1 Nadzor zagotavljanja varnosti na smučiščih v času zimskih šolskih počitnic

V okviru inšpekcijskega nadzora nad zagotavljanjem varnosti na smučiščih v zimski sezoni 2022/2023 sta inšpektorja za žičniške narave in smučišča v času zimskih šolskih počitnic in sicer med 20.1.2023 in 5.2.2023 izvajala akcijo, v okviru katere sta preverjala spoštovanje predpisov, ki urejajo varnost na smučiščih. Pri tem so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti in nepravilnosti zaradi česar so bili odrejeni in izrečeni upravni ukrepi, v povezavi z 19. členom ZVSmuč-1, in določili ZŽNPO, pri čemer se je od upravljavcev smučišč zahtevalo, da ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti odpravijo.

V okviru usmerjenega inšpekcijskega nadzora so se preverjale dolžnosti upravljavca in nadzornika, ter določila, ki se nanašajo na izvajalce poučevanja smučanja v naslednjem:

- nadzor aktivnosti na smučiščih (3. člen),
- zagotovitev ustreznega dovoljenja za obratovanje za smučišča v obratovanju (prvi in tretji odstavek 4. člen),
- zagotovitev ukrepov za varnost na smučišču (prvi odstavek 5. člena),
- zagotovitev obveznosti upravljavca smučišča (prvi in drugi odstavek 6. člena),
- nadzor obratovanja smučišča v različnih pogojih (8. člen),
- nadzor okoliščin, zaradi katerih smučišče ne sme obratovati (prvi odstavek 9. člena),
- obveščanje smučarjev (10. člen),
- nadzor nad poučevanjem smučanja (12. člen),
- dolžnost zagotavljanja reševalcev (14. člen),
- nadzor obveznosti zagotavljanja nadzora (17. člen),
- vodenje evidenc (prvi in tretji odstavek 36. člena).

Inšpektorja sta v času akcije izvajal tudi nadzor nad spoštovanjem predpisov Zakona o žičniških napravah za prevoz oseb (ZŽNPO-B).

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor smučišč	Število izvedenih pregledov	280	V akciji je bilo v 18 primerih odrejen ukrep za odpravo pomanjkljivosti z izdajo ustnih opozoril po ZIN, pri tem so se ugotovile naslednje nepravilnosti: <ul style="list-style-type: none"> - kršitev določila druge točke prvega odstavka 5. člena: zaščita ob prepadih in drugih nevarnih in smučišču neprilagojenih mestih – 4 primera - kršitev določila tretje točke prvega odstavka 5. člena: zaščita ob stebrih žičniških naprav na smučišču ter zasneževalnih naprav in na drugih posebej nevarnih in smučišču neprilagojenih mestih na njihovi trasi – 2 primeri - kršitev določila pete točke prvega odstavka 5. člena – urejenost odprtih smučarskih prog ter povezovalnih, vstopnih in izstopnih poti – 16 primerov - kršitev določila šeste točke prvega odstavka 5. člena – označitev in nadzor smučišča – 7 primeri

4.3.5.2 Nadzor obratovanja žičniških naprav v poletnem času

V okviru akcijskega plana inšpekcijskega nadzora obratovanja žičniških naprav v poletnem času sta inšpektorja za žičniške narave in smučišča, v času poletnem času in sicer v mesecu avgustu 2023, izvajala akcijski inšpekcijski nadzor nad spoštovanjem predpisov, ki urejajo varnost in način obratovanja žičniških naprav. Pri tem so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti in nepravilnosti zaradi česar so bili odrejeni in izrečeni upravni ukrepi, v povezavi z določili 64. člena Zakona o žičniških napravah za prevoz oseb (ZŽNPO, Uradni list RS, št. 126/03, 56/13, 33/14 in 200/20), pri čemer se je od upravljavcev žičniških naprav zahtevalo, da ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti odpravijo.

V okviru usmerjenega inšpekcijskega nadzora so se preverjale dolžnosti upravljavca ter določila, ki se nanašajo na varno obratovanje žičniških naprav:

- odgovornost upravljavca žičniške naprave da organizira njeno obratovanje in vzdrževanje tako, da je zagotovljena varnost prevoza oseb, varnost ljudi in premoženja v vplivnem območju žičniške naprave ter varnost osebja, zaposlenega pri obratovanju (1. odstavek 48. člen),
- osebje, ki izvaja obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav, mora imeti strokovno izobrazbo, biti strokovno usposobljeno za delo ter izpolnjevati posebne zdravstvene in psihofizične pogoje (prvi odstavek 49. člena),
- število osebja mora biti tolikšno, da se lahko zagotovi varno obratovanje in vzdrževanje (drugi odstavek 49. člena),

- preverjanje zdravstvene sposobnosti osebja in dnevno preverjanje psihofizičnega stanja delavcev s strani vodje obratovanja ali njegovega namestnika (tretji odstavek 50 člena v povezavi z petim odstavkom 49. člena),
- upravljavec žičniških naprav mora imenovati vodjo obratovanja in namestnika (prvi odstavek 50. člena),
- vodja obratovanja in njegov namestnik morata imeti pooblastilo ministra za vodenje obratovanja žičniške naprave (prvi odstavek 51. člena),
- prekinitve obratovanja žičniških naprav, če varnost ni več zagotovljena v zadostni meri (drugi odstavek 52. člena),
- upravljavec mora izdati navodilo za obratovanje žičniške naprave, ter zagotoviti dnevno izvajanje notranjega nadzora nad izpolnjevanjem letih (prvi in drugi odstavek 53. člena),
- upravljavec mora pooblastiti strokovno usposobljene ljudi za notranji nadzor (tretji odstavek 53. člena),
- upravljavec mora voditi dnevnik obratovanja posamezne naprave (peti odstavek 53. člena),
- upravljavec mora določiti splošne prevozne pogoje, obratovalni čas in cenik ter jih javno objaviti (prvi odstavek 54. člena),
- dovoljenje za obratovanje žičniške naprave (prvi odstavek 57. člena),
- vodenje dnevnika pregledov in vzdrževalnih del (drugi odstavek 60. člena).

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor obratovanja žičniških naprav v poletnem času	Število izvedenih pregledov	13	V akciji je bilo v 2 primerih odrejen ukrep za odpravo pomanjkljivosti z izdajo ustnih opozoril po ZIN, pri tem so se ugotovile naslednje nepravilnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Odgovornost upravljavca žičniške naprave da organizira njeno obratovanje in vzdrževanje tako, da je zagotovljena varnost prevoza oseb, varnost ljudi in premoženja v vplivnem območju žičniške naprave ter varnost osebja, zaposlenega pri obratovanju (1. odstavek 48. člen) - Osebe, ki izvajajo obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav, mora imeti strokovno izobrazbo, biti strokovno usposobljeno za delo ter izpolnjevati posebne zdravstvene in psihofizične pogoje (prvi odstavek 49. člena)

4.3.5.3 Nadzor oseb, ki izvajajo obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav – preverjanje psihofizičnega stanja

V okviru akcije Poostren inšpekcijski nadzor oseb, ki izvajajo obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav - preverjanje psihofizičnega stanja se je preverjala vsebnost alkohola pri delavcih ki opravljajo z žičniško napravo. Omenjeni nadzori so se izvedli 2× v letu, predvidoma enkrat v času zimske sezone in enkrat v času poletne.

Akcijski inšpekcijski nadzor se je izvedel v mesecu marcu in avgustu 2023. Izvajala sta ga inšpektorja za žičniške naprave, skladno z določili 49. člena ZŽNPO, v povezavi z 64. členom ZŽNPO.

Preglednica sklepnih ugotovitev s podatki o ukrepih v okviru izvedene akcije:

Naziv akcije	Ukrepi		Ugotovitve
Inšpekcijski nadzor »psihofizičnega stanja OVKN«	Število izvedenih pregledov	50	V okviru akcijskega nadzora je bilo odrejenih 50 preizkusov alkoholiziranosti oseb, ki opravljajo z žičniško napravo, pri čemer ni bilo ugotovljenih kršitev, zato
	Število upravnih ukrepov		

	Število in vrsta prekrškovnih sankcij		sta inšpektorja skladno z ZIN postopke ustavila.
--	---------------------------------------	--	--

4.3.6 Ostalo

Inšpektorja za žičniške naprave in smučišča sta v letu 2023 sodelovala v postopkih za izdelavo podlag pri pripravi sprememb in dopolnitev zakonskih predpisov s področja smučišč (Evalvacija Zakona o smučiščih, ki ga je pripravilo MNZ, Inšpektorat RS za notranje zadeve). Na rednem obdobjem usposabljanju policistov nadzornikov, ki ga je organizirala generalna policijska uprava sta inšpektorja za žičniške naprave in smučišča, tako kot v preteklem letu, pripravila predstavitev inšpekcijskega pregleda žičniških naprav ter predavanje na temo Ukrepi in pristojnosti nadzornika na smučišču.

Med obratovanjem in vzdrževanjem žičniških naprav inšpektorja za žičniške naprave in smučišča sodelujeta pri reševanju ugotovljene problematike s predstavniki pooblaščenih podjetij za opravljanje strokovno tehničnih pregledov naprav in upravljavci žičniških naprav. Prav tako se vključujeta v reševanje problematike zagotavljanja varnosti na smučiščih.

Pred začetkom zimske sezone so bili organizirani delovni sestanki s predstavniki posameznih Policijskih uprav in upravljavci smučišč, kjer so bile podane ocene in analize predhodnega obdobja ter oblikovane smernice za nadzor smučišč in ukrepanje v tekoči zimski sezoni.

Z izgradnjo novih žičniških naprav v letu 2023, pa se je vsakoletna izpostavljena problematika starih žičniških naprav, ki obratujejo na slovenskih smučiščih, vendarle ustavila.

Inšpektorja sicer ugotavljata, da upravljavci pravočasno opravljajo vzdrževalna dela in posebne preglede naprav, neporušne preglede vrvi in strokovno tehnične preglede naprav, s katerimi zagotavljajo ustrezno varnost prevoza potnikov z žičniškimi napravami. Vendar se vsako leto povečujejo izredni dogodki na žičniških napravah, katerih vzroke je iskati v starosti naprav, saj je povprečna starost žičniških naprav približno 30 let. Z novimi investicijami v izgradnjo novih žičniških naprav v letu 2023, pa se je izboljšalo stanje pretočnosti in modernizacije žičniških naprav na slovenskih smučiščih.

Patricija Furlan Fon
Glavna inšpektorica